

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

Geismar, Justus Moritz von

Coloniæ Agrippinæ, 1691

Ad tit. 1. de accusat. inquisit. &

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

Uxor non certificata de morte viri ad secundas nuptias transire nequit, quamvis ignoret statum viri, qui ab hostibus captus fuit, longoque tempore abfuit. Gonz. *ap. cap. in presentia 19. supra de sponsalib.*

LIBER QUINTUS

AD TIT. I.

De Accusationibus, Inquisitionibus
& Denuntiationibus.

Observa: Omnem injuriam fieri aperiè vel occultè. Ut *apertum* maleficium sit, quod omnes judicant esse maleficium. *Occultum*, quod non statim patet esse delictum, sed aliquamdiu serpit, & tandem erumpit, & hoc vocatur *suspecti discrimen*, ex quo suspecti postulatio. Unde *suspiciari* est cum timore ea aspicere, de quibus dubitatur, ut suspicio sit actus, per quem in dubitationem trahimur, timentes de aliquo, ne læsionem adferat privatim, aut publicè. Olden. p. 1031. Dicitur autem *suspecti postulatio*, quia suspectos non nisi alioi gratia facere solemus, quod magis per postulare, quam per agere explicatur. Item *postulare* est rem valdè justam instantiis exigere quod hic fit. Olden. p. 1034. Estque hæc *postulatio duplex civilis* quando petitur ut tutor, v. g. removeatur. *Criminalis*, quæ petitur, ut præter remotionem, adhuc a lia pœna puniatur. p. 1034. Ut nota,

quod postulatus ante administrationem civiliter conveniri possit; non vero criminaliter, & sic intellige Ulp. *in L. hæc enim §. ult. ff. de susp. tut.* dum ait, qui nil gesserunt, non possunt suspecti postulari. idem Old p. 1032.

Ad num. 1. in fin. adde. Super notorio procedit Judex nemine accusante. Gonz. *ad c. accusanti §. h. t.*

Est autem notorium duplex, aliud dicitur *notorium juris*, quando quis per sententiam condemnatus, vel in judicio confessus est. Aliud *notorium facti*, quando crimen ita est publicum, ut toti populo pateat Vall. *de cohab. Cleric. num. fin.*

Accusans ad vindictam in crimen inscribere debet, denuntians non. Gonz. *ad cap. sup. 16 h. t.*

Ad num. 2. in fine adde. Dicens se aliquem accusaturum sine pœna, potest desistere ab accusatione ante inscriptionem, & sic desistenti silentium perpetuum imponitur. Gonz. *ad cap. licet 14 h. t.*

Ad num. 5. adde. Occupatus de uno crimine, iterum de eodem accusari nequit. Gonz. *ad cap. de his 6 h. t.*

Ad num. 6. in fin. adde. Quid Judici servandum circa inquisitionem ex Bussenb. *lib. 4. c. 3. dub. 2. art. 2.* Ubi præter generalem, specialem, ponit inquisitionem mixtam quando vel sola persona, vel crimen solum est speciale, ut si queratur, quis Cajum occiderit. Specialem enim dicit, quando utrumque est speciale. v. g. An Titius Cajum occiderit.

In inquisitione generali subditus etiam rogatus sub juramento nec tenetur,

imò nec potest prodere criminofum occultum. Cum enim crimen probari non possit, non potest sequi, quàm infamia. Vide plura ibi.

Crimen probatum per inquisitionem regulariter pœna ordinaria puni-
tur, sed si impedit Ordinis executionem fit depositio, sicut per accusationem. *Gonz. ad cap. inquisitionis 21. h. t.*

Ad nu. 7. in princ. adde. Præceptum correctionis fraternæ obligat. Primò, Si certo constet de peccato gravi proximi. Indagare enim tenetur solus Superior. Secundò, Si probabile sit non emendasse, nec emendaturum, vel relapsurum: quia eleemosina egenti tantùm danda est. Tertiò, Si alius què idoneus non adsit qui correcturus putetur. Quartò, Si sit spes fructus; quia desperatò sine cessant media. Quintò, Si sit bona occasio, locus & tempus opportunum, possitque sine tuo gravi damno facere. Unde patet ejus omissionem in privatis vel nullam esse, vel levem culpam. *Busenb. lib. 2. tit. 3. c. 2. dub. 24.*

Corripiendus 1. Separatim, nisi 1. præstet Superiori deferre. 2. Sit publicum. 3. Vergat in grave detrimentum, nisi 4. Si sit contentus, ut Superiori statim deferatur, ut apud quosdam Religiosos, qui juri suo renuntiant. *ibid.*

Præter hos tres modos addit Vallentis adhuc duos. 1. Per exceptionem.

2. Per notorium. *de quo supra ad num. 1.*

AD TITUL. III.

De Simonia.

AD num. 3. *in fine adde.* Simonia à sacrilegio distinguitur, quod sacrilegium importet irreligiositatem sive irreverentiam, factam rebus sacris contractam in actionibus involuntariis, in quibus ex parte illius, cui fit irreverentia, involvitur aliqua ratio involuntarii, & aliàs non admiscetur voluntaria commutatio, quo pacto percussio Clerici est sacrilegium, non simonia, quia absque commutativo contractu, & aliàs Clerico invito fit irreverentia. Sic & DEUS, cum Monachus voluntariè frangit votum obedientiæ, v. g. Castitatis *speciali modo* est involuntarius, quod non est in aliis peccatis: quia violat sanctitatem suæ personæ contra voluntatem DEI, cujus cultui erat ex vi voti dicata. Nam sicut in genere injustitiæ propriæ dictæ distinguuntur essentialiter commutationes voluntariæ, v. g. fraudulentia emptionis & venditionis, & usura in mutuis, ab involuntariis, scilicet furto & rapina; ita in genere irreligionis, quæ est pars potentialis injustitiæ distinguuntur essentialiter irreverentiæ & injuriæ circa sacra. Unde venditio Christi à Juda facta fuit sacrilega, non simoniaca. Ratione dant 1. Quia vendidit eum, non ut illis esset utilis, sed ut crucifigeretur. 2. Quia intendit solum vendere hominem. Sed rejicitur 1. Quia non curatur finis extrinsecus. 2. Quia non est necesse, ut cognitio vendentis feratur in actu signato in rem spiritualem ut talem. Ratio datur